

Czwartek, 6 października 2022 r.

P9_TA(2022)0356

Impuls do działań na rzecz oceanów: poprawa zarządzania oceanami i różnorodności biologicznej

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 6 października 2022 r. w sprawie impulsu do działań na rzecz oceanów w celu poprawy zarządzania oceanami i różnorodności biologicznej (2022/2836(RSP))

(2023/C 132/15)

Parlament Europejski,

- uwzględniając komunikat Komisji z 11 grudnia 2019 r. w sprawie Europejskiego Zielonego Ładu (COM(2019)0640),
- uwzględniając swoją rezolucję z 15 stycznia 2020 r. w sprawie Europejskiego Zielonego Ładu ⁽¹⁾,
- uwzględniając wspólny komunikat Komisji oraz wysokiego przedstawiciela Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa z 10 listopada 2016 r. w sprawie międzynarodowego zarządzania oceanami: program działań na rzecz przyszłości oceanów (JOIN(2016)0049),
- uwzględniając swoją rezolucję z 16 stycznia 2018 r. w sprawie międzynarodowego zarządzania oceanami: program działań na rzecz przyszłości oceanów w kontekście celów zrównoważonego rozwoju do roku 2030 ⁽²⁾,
- uwzględniając wspólny komunikat Komisji oraz wysokiego przedstawiciela Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa z 24 czerwca 2022 r. w sprawie międzynarodowego zarządzania oceanami – wyznaczenie kierunku działań na rzecz zrównoważonej niebieskiej planety (JOIN(2022)0028),
- uwzględniając komunikat Komisji z 20 maja 2020 r. zatytułowany „Unijna strategia na rzecz bioróżnorodności 2030: Przywracanie przyrody do naszego życia” (COM(2020)0380), w tym cel polegający na stworzeniu spójnej sieci obejmującej 30 % morskich obszarów chronionych w UE do 2030 r., oraz swoją rezolucję w tej sprawie z 9 czerwca 2021 r. ⁽³⁾,
- uwzględniając dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/56/WE z dnia 17 czerwca 2008 r. ustanawiającą ramy działań Wspólnoty w dziedzinie polityki środowiska morskiego (dyrektywa ramowa w sprawie strategii morskiej) ⁽⁴⁾,
- uwzględniając dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/89/UE z dnia 23 lipca 2014 r. ustanawiającą ramy planowania przestrzennego obszarów morskich ⁽⁵⁾ (dyrektywa w sprawie planowania przestrzennego obszarów morskich),
- uwzględniając swoją rezolucję z 25 marca 2021 r. w sprawie wpływu odpadów morskich na rybołówstwo ⁽⁶⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z 3 maja 2022 r. w sprawie kierunku zrównoważonej niebieskiej gospodarki w UE: rola sektorów rybołówstwa i akwakultury ⁽⁷⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z 6 lipca 2016 r. w sprawie decyzji Japonii o wznowieniu połowów wielorybów w sezonie 2015–2016 ⁽⁸⁾ i z 12 września 2017 r. w sprawie połowań na wieloryby w Norwegii ⁽⁹⁾,
- uwzględniając projekt Komisji w ramach programu „Horyzont Europa” dotyczący odbudowy naszych oceanów i zasobów wodnych do 2030 r. (Misja Rozgwiezda 2030),

⁽¹⁾ Dz.U. C 270 z 7.7.2021, s. 2.

⁽²⁾ Dz.U. C 458 z 19.12.2018, s. 9.

⁽³⁾ Dz.U. C 67 z 8.2.2022, s. 25.

⁽⁴⁾ Dz.U. L 164 z 25.6.2008, s. 19.

⁽⁵⁾ Dz.U. L 257 z 28.8.2014, s. 135.

⁽⁶⁾ Dz.U. C 494 z 8.12.2021, s. 14.

⁽⁷⁾ Teksty przyjęte, P9_TA(2022)0135.

⁽⁸⁾ Dz.U. C 101 z 16.3.2018, s. 123.

⁽⁹⁾ Dz.U. C 337 z 20.9.2018, s. 30.

Czwartek, 6 października 2022 r.

- uwzględniając komunikat Komisji z 10 października 2007 r. zatytułowany „Zintegrowana polityka morska Unii Europejskiej” (COM(2007)0575),
- uwzględniając umowę o partnerstwie między Unią Europejską a członkami Organizacji Państw Afryki, Karaibów i Pacyfiku zawartą w wyniku negocjacji w sprawie porozumienia zastępującego umowę z Kotonu,
- uwzględniając ratyfikację i wejście w życie konwencji z 2010 r. o odpowiedzialności i odszkodowaniu za szkodę związaną z przewozem morskim substancji niebezpiecznych i szkodliwych, zmieniającej poprzedni akt przyjęty w 1996 r.,
- uwzględniając rezolucję Zgromadzenia Ogólnego ONZ zatytułowaną „Przekształcamy nasz świat: Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030” przyjętą na szczycie ONZ poświęconym zrównoważonemu rozwojowi w Nowym Jorku 25 września 2015 r., a w szczególności cel zrównoważonego rozwoju nr 14 określony w tej agendzie, który zakłada ochronę i zrównoważone wykorzystywanie oceanów, mórz i zasobów morskich,
- uwzględniając Ramową konwencję ONZ w sprawie zmian klimatu (UNFCCC) i porozumienie paryskie, które weszło w życie 4 listopada 2016 r.,
- uwzględniając pakt klimatyczny z Glasgow dotyczący UNFCCC, przyjęty 13 listopada 2021 r.,
- uwzględniając Konwencję o różnorodności biologicznej, która weszła w życie 29 grudnia 1993 r.,
- uwzględniając Konwencję Narodów Zjednoczonych o prawie morza (UNCLOS), która została podpisana w Montego Bay (Jamajka) 10 grudnia 1982 r. i weszła w życie 16 listopada 1994 r.,
- uwzględniając zakres kompetencji Międzynarodowej Organizacji Dna Morskiego ustanowionej na mocy UNCLOS oraz porozumienie z 1994 r. dotyczące wdrożenia części XI UNCLOS,
- uwzględniając sprawozdanie specjalne Międzyrządowego Zespołu ds. Zmian Klimatu na temat oceanów i kriosfery w warunkach zmiany klimatu, opublikowane 24 września 2019 r.,
- uwzględniając ogłoszoną przez ONZ dekadę nauki o oceanach na rzecz zrównoważonego rozwoju (2021–2030),
- uwzględniając sprawozdanie z maja 2019 r. na temat globalnej oceny różnorodności biologicznej i usług ekosystemowych, sporządzone przez Międzyrządową Platformę Naukowo-Polityczną w sprawie Różnorodności Biologicznej i Funkcjonowania Ekosystemów,
- uwzględniając szczyt „Jeden Ocean”, który odbył się w Breście (Francja) w dniach 9–11 lutego 2022 r.,
- uwzględniając rezolucję w sprawie wyeliminowania zanieczyszczenia tworzywami sztucznymi; w kierunku prawnie wiążącego instrumentu międzynarodowego, przyjętą przez Zgromadzenie ONZ ds. Ochrony Środowiska w Nairobi 2 marca 2022 r.,
- uwzględniając rezolucję Zgromadzenia Ogólnego ONZ z 24 grudnia 2017 r. w sprawie prawnie wiążącego międzynarodowego instrumentu na podstawie UNCLOS, dotyczącego ochrony i zrównoważonego wykorzystywania morskiej różnorodności biologicznej na obszarach znajdujących się poza jurysdykcją krajową;
- uwzględniając konferencję wysokiego szczebla ONZ wspierającą realizację celu zrównoważonego rozwoju nr 14 (konferencja ONZ w sprawie oceanów), która odbyła się w Lizbonie w dniach 27 czerwca – 1 lipca 2022 r., oraz późniejsze przyjęcie deklaracji lizbońskiej,
- uwzględniając siódmą konferencję wysokiego szczebla pt. „Nasz ocean”, zorganizowaną przez Republikę Palau i Stany Zjednoczone 13 i 14 kwietnia 2022 r.,
- uwzględniając Konferencję Stron Konwencji o różnorodności biologicznej (COP15), która ma odbyć się w Montrealu w dniach 5–17 grudnia 2022 r.,
- uwzględniając porozumienie Światowej Organizacji Handlu (WTO) w sprawie zniesienia szkodliwych dotacji dla rybołówstwa, przyjęte na 12. konferencji ministerialnej WTO 17 czerwca 2022 r.,
- uwzględniając deklarację z Bizerte przyjętą na Światowym Forum Morskim we wrześniu 2022 r.,
- uwzględniając sprawozdanie specjalne 20/2022 Europejskiego Trybunału Obrachunkowego z 26 września 2022 r. zatytułowane „Działania UE na rzecz zwalczania nielegalnych połowów – Niejednolite stosowanie kontroli i sankcji przez państwa członkowskie osłabia istniejące systemy kontroli”,

Czwartek, 6 października 2022 r.

- uwzględniając komunikat Komisji z 19 listopada 2020 r. zatytułowany „Strategia UE mająca na celu wykorzystanie potencjału energii z morskich źródeł odnawialnych na rzecz neutralnej dla klimatu przyszłości” (COM(2020)0741),
 - uwzględniając swoją rezolucję z 16 lutego 2022 r. w sprawie europejskiej strategii na rzecz energii z morskich źródeł odnawialnych ⁽¹⁰⁾,
 - uwzględniając sprawozdanie specjalne 26/2020 Europejskiego Trybunału Obrachunkowego z 26 listopada 2020 r. zatytułowane „Środowisko morskie – ochrona przewidziana przez UE jest szeroko zakrojona, lecz powierzchowna”,
 - uwzględniając swoją rezolucję z 8 lipca 2021 r. w sprawie ustanowienia chronionych obszarów morskich Antarktyki i ochrony różnorodności biologicznej Oceanu Południowego ⁽¹¹⁾,
 - uwzględniając swoją rezolucję z 7 lipca 2021 r. w sprawie wpływu morskich farm wiatrowych i innych systemów energii ze źródeł odnawialnych na sektor rybołówstwa ⁽¹²⁾,
 - uwzględniając art. 132 ust. 2 Regulaminu,
- A. mając na uwadze, że Parlament Europejski uznał sytuację klimatyczną i środowiskową za alarmującą oraz zobowiązał się do niezwłocznego działania na rzecz zwalczania i powstrzymania tego zagrożenia, zanim będzie za późno; mając na uwadze, że utrata różnorodności biologicznej i zmiana klimatu są ze sobą powiązane, potęgują się wzajemnie i stanowią jednakowe zagrożenie dla życia na naszej planecie, więc należy pilnie zająć się oboma tymi zjawiskami;
- B. mając na uwadze, że nigdy wcześniej w historii ludzkości stan przyrody nie pogarszał się w takim tempie i na taką skalę; mając na uwadze, że według szacunków milion gatunków na całym świecie jest zagrożonych wyginięciem; mając na uwadze, że stan jedynie 23 % gatunków i 16 % siedlisk objętych dyrektywami UE w sprawie ochrony przyrody jest odpowiedni;
- C. mając na uwadze, że oceany zajmują 71 % powierzchni Ziemi, wytwarzają połowę naszego tlenu, pochłaniają jedną trzecią emisji CO₂ i 90 % nadmiaru ciepła w systemie klimatycznym ⁽¹³⁾ oraz odgrywają wyjątkową i kluczową rolę w regulowaniu klimatu w czasie kryzysu klimatycznego;
- D. mając na uwadze, że świat przechodzi kryzys klimatyczny i środowiskowy, który wymaga globalnej reakcji oraz ustalenia wspólnych wyzwań, synergii i obszarów współpracy;
- E. mając na uwadze, że głębiny morskie charakteryzują się najprawdopodobniej największą na Ziemi różnorodnością biologiczną, ponieważ występuje tam około 250 000 znanych gatunków i wiele więcej jeszcze nieodkrytych, a co najmniej dwie trzecie światowych gatunków morskich nadal nie zostało zidentyfikowanych ⁽¹⁴⁾;
- F. mając na uwadze, że UE i jej państwa członkowskie stanowią największy na świecie obszar morski, jeśli uwzględni się obszary morskie krajów i terytoriów zamorskich;
- G. mając na uwadze, że oceany przyczyniają się również do bezpieczeństwa żywnościowego i zdrowia, ponieważ zapewniają ponad 3 mld osób podstawowe źródło białka, dostarczają energię odnawialną i zasoby mineralne, tworzą miejsca pracy w społecznościach przybrzeżnych, umożliwiają transport naszych towarów i ułatwiają komunikację internetową;
- H. mając na uwadze, że działalność człowieka, w tym przełowienie i szkodliwe techniki połowowe, takie jak operacje połowowe mające kontakt z dnem, zanieczyszczenie, przemysłowe działania wydobywcze i kryzys klimatyczny, stanowi obciążenie dla oceanów i nie dość, że prowadzi do nieodwracalnych szkód, takich jak ocieplenie oceanów, podnoszenie się poziomu mórz, zakwaszenie, odtlenienie, erozja wybrzeży, zanieczyszczenie mórz, nadmierna eksploatacja morskiej różnorodności biologicznej, utrata i degradacja siedlisk oraz ograniczenie biomasy, to ma również wpływ na zdrowie i bezpieczeństwo ludzi i zwierząt, a także innych organizmów;

⁽¹⁰⁾ Dz.U. C 342 z 6.9.2022, s. 66.

⁽¹¹⁾ Dz.U. C 99 z 1.3.2022, s. 214.

⁽¹²⁾ Dz.U. C 99 z 1.3.2022, s. 88.

⁽¹³⁾ Działania ONZ w dziedzinie klimatu, „The ocean – the world’s greatest ally against climate change” [Ocean – największy sojusznik świata w walce ze zmianą klimatu].

⁽¹⁴⁾ „Marine Biodiversity and Ecosystems Underpin a Healthy Planet and Social Well-Being” [Różnorodność biologiczna i ekosystemy mórz to podstawa zdrowej planety i dobrostanu społecznego], *UN Chronicle*, nr 1 i 2, tom LIV – *Our Ocean, Our World*, maj 2017 r.

Czwartek, 6 października 2022 r.

- I. mając na uwadze, że według Międzyrządowej Platformy Naukowo-Politycznej w sprawie Różnorodności Biologicznej i Funkcjonowania Ekosystemów oraz Międzyrządowego Zespołu ds. Zmian Klimatu różnorodność biologiczna mórz jest poważnie zagrożona; mając na uwadze, że Europejska Agencja Środowiska wydała ostrzeżenia o obecnym stanie degradacji europejskiego środowiska morskiego oraz o potrzebie szybkiej odbudowy naszych ekosystemów morskich przez zajęcie się wpływem działalności człowieka na środowisko morskie; mając na uwadze, że obszary morskie o największej różnorodności biologicznej, takie jak rafy koralowe, lasy namorzynowe i skupiska trawy morskiej, są silnie zdegradowane i zagrożone zmianą klimatu i zanieczyszczeniem;
- J. mając na uwadze, że nieosiągnięcie celów porozumienia paryskiego wiązałoby się z ogromnymi skutkami środowiskowymi i kosztami gospodarczymi, w tym zwiększyłoby prawdopodobieństwo osiągnięcia punktów krytycznych, w których poziomy temperatury zaczęłyby ograniczać zdolność przyrody do absorpcji dwutlenku węgla w oceanie;
- K. mając na uwadze, że wieloryby zwiększają wydajność ekosystemów i odgrywają istotną rolę w wychwytywaniu dwutlenku węgla z atmosfery; mając na uwadze, że każdy duży wieloryb pochłania przez całe swoje życie średnio 33 tony CO₂; mając na uwadze, że zgodnie z obliczeniami Międzynarodowego Funduszu Walutowego przywrócenie liczebności wielorybów do stanu sprzed ich połowów spowodowałoby znaczny wzrost ilości korzystnego dla klimatu fitoplanktonu, co z kolei skutkowałoby dodatkowym wychwytywaniem setek milionów ton CO₂ rocznie, a to odpowiada nagłemu pojawieniu się 2 mld drzew⁽¹⁵⁾; mając na uwadze, że ochrona wielorybów powinna być jednym z priorytetów międzynarodowego zarządzania oceanami;
- L. mając na uwadze, że oceany należy uznać na szczeblu międzynarodowym za globalne dobro wspólne i chronić je za ich wyjątkowy charakter, wzajemne powiązania i podstawowe usługi ekosystemowe, od których zależą przetrwanie i dobrostan obecnych i przyszłych pokoleń;
- M. mając na uwadze, że najbardziej oddalone regiony i wyspy UE – ze względu na swoje cechy geograficzne i specyfikę – pomagają UE czerpać korzyści z geostrategicznego, ekologicznego, gospodarczego i kulturowego wymiaru oceanów, w związku z czym na UE spoczywa pewna odpowiedzialność; mając na uwadze, że w porównaniu z resztą UE i pozostałymi rozwiniętymi krajami świata regiony najbardziej oddalone i wyspy należą do najbardziej dotkniętych zmianą klimatu, zwłaszcza pod względem zrównoważonego rozwoju;
- N. mając na uwadze, że Europejska Agencja Środowiska zdefiniowała zarządzanie oceanami jako „takie administrowanie światowymi oceanami i ich zasobami oraz takie ich wykorzystywanie, aby były zdrowe, produktywne, bezpieczne, chronione i odporne”⁽¹⁶⁾;
- O. mając na uwadze, że niebieska gospodarka UE zapewnia bezpośrednio 4,5 mln miejsc pracy i obejmuje wszystkie gałęzie przemysłu i sektory związane z oceanami, morzami i wybrzeżami, takie jak żegluga, morski transport pasażerski, rybołówstwo i wytwarzanie energii, a także porty, stocznie, turystyka przybrzeżna i akwakultura lądowa; mając na uwadze, że kwestie gospodarcze związane z oceanami są ważnym elementem pakietu Europejskiego Zielonego Ładu i planu odbudowy oraz mając na uwadze, że rozwój zrównoważonej niebieskiej gospodarki w odniesieniu do ekosystemów morskich może znacznie pobudzić rozwój gospodarczy i tworzenie miejsc pracy, zwłaszcza w krajach i regionach przybrzeżnych i wyspiarskich oraz w regionach najbardziej oddalonych⁽¹⁷⁾;
- P. mając na uwadze, że na szczycie „Jeden Ocean”, który odbył się w Breście w lutym 2022 r., Francja i Kolumbia powołały światową koalicję na rzecz niebieskiego dwutlenku węgla, a także powstała koalicja o ambitnych celach w zakresie morskiej różnorodności biologicznej na obszarach znajdujących się poza jurysdykcją krajową;
1. apeluje, aby UE była liderem w ochronie oceanów, odtwarzaniu ekosystemów morskich i informowaniu o kluczowej roli oceanów w zapewnieniu, by życie ludzi i zwierząt na Ziemi było nadal możliwe, oraz o licznych korzyściach, jakie oceany przynoszą naszym społeczeństwom; uważa w związku z tym, że trzeba wzmocnić naszą więź z oceanami; zachęca Komisję, aby propagowała kwestię uwzględniania w większym stopniu ochrony oceanów w innych obszarach polityki, np. na zbliżających się konferencjach w sprawie klimatu i różnorodności biologicznej, w szczególności COP15 i COP27;

⁽¹⁵⁾ Międzynarodowy Fundusz Walutowy, „A strategy to protect whales can limit greenhouse gases and global warming” [Strategia ochrony wielorybów może ograniczyć emisje gazów cieplarnianych i globalne ocieplenie], grudzień 2019 r.

⁽¹⁶⁾ Europejska Agencja Środowiska, „Ocean governance” [Zarządzanie oceanami], 5 maja 2022 r.

⁽¹⁷⁾ Parlament zwrócił na to uwagę w rezolucji z 3 maja 2022 r. w sprawie kierunku zrównoważonej niebieskiej gospodarki w UE: rola sektorów rybołówstwa i akwakultury.

Czwartek, 6 października 2022 r.

2. jest rozczarowany faktem, że uczestnicy piątej konferencji międzyrządowej nie przyjęli ostatecznie traktatu o pełnym morzu, ale przyznaje, że poczyniono postępy; uważa, że konieczne jest zapewnienie ochrony różnorodności biologicznej poza jurysdykcją krajową, aby chronić, zachować i odbudować życie w morzach oraz wykorzystywać nasze wspólne zasoby oceaniczne w sposób sprawiedliwy i zrównoważony; wzywa Komisję i państwa członkowskie do niezwłocznego wznowienia negocjacji w sprawie traktatu o pełnym morzu, aby przyjąć ambitne podejście do negocjacji w sprawie traktatu o morskiej różnorodności biologicznej na obszarach znajdujących się poza jurysdykcją krajową, gwarantującego ambitne, skuteczne i przyszłościowe ramy międzynarodowe, które mają zasadnicze znaczenie dla osiągnięcia celu, jakim jest ochrona co najmniej 30 % oceanów i mórz na całym świecie;
3. podkreśla, że konferencja stron traktatu powinna posiadać pełne kompetencje do przyjmowania skutecznych planów zarządzania i środków dotyczących chronionych obszarów morskich, i jest głęboko przekonany, że każdy rodzaj mechanizmów opt-out osłabiałby wysiłki na rzecz ochrony środowiska morskiego; podkreśla ponadto, że traktat powinien też obejmować mechanizm sprawiedliwego i równego dostępu do korzyści płynących z morskich zasobów genetycznych i dzielenia się nimi oraz zapewniać odpowiednie finansowanie na potrzeby podstawowych funkcji traktatu, a także wsparcie finansowe, naukowe i techniczne dla państw, które tego potrzebują, przez budowanie zdolności i transfer technologii morskich; wzywa Komisję i państwa członkowskie, aby poparły uwzględnianie oceanów jako globalnego dobra wspólnego w preambule przyszłych deklaracji i traktatów międzynarodowych, zwłaszcza dotyczących morskiej różnorodności biologicznej na obszarach znajdujących się poza jurysdykcją krajową;
4. podkreśla, że zbliżające się konferencje w sprawie klimatu (COP27) i różnorodności biologicznej (COP15) będą miały kluczowe znaczenie dla zapewnienia głównej roli oceanów w walce ze zmianą klimatu oraz w pełnej realizacji celów porozumienia paryskiego i Konwencji o różnorodności biologicznej; uważa, że dobry stan oceanów i mórz ma kluczowe znaczenie dla utrzymania ich roli w łagodzeniu zmiany klimatu i dla osiągnięcia celu dotyczącego temperatury określonego w porozumieniu paryskim; ponawia swój apel, by na COP15 Unia dążyła do opracowania ambitnych globalnych ram różnorodności biologicznej na okres po 2020 r. zawierających cele dotyczące zatrzymania i odwrócenia procesu utraty różnorodności biologicznej, np. przez prawnie wiążące globalne cele w zakresie odbudowy i ochrony na poziomie co najmniej 30 % do 2030 r.;

Poprawa zarządzania oceanami na szczeblu unijnym i międzynarodowym

5. uważa, że walka z degradacją oceanów wymaga znacznych wspólnych wysiłków; wzywa do globalnego, systemowego, zintegrowanego i ambitnego zarządzania;
6. ponawia apel do Komisji i państw członkowskich o poparcie międzynarodowego moratorium na górnictwo głębokomorskie ⁽¹⁸⁾;
7. podkreśla, że w polityce europejskiej należy przeanalizować powiązania między lądem a morzem, w tym wyciekanie azotu i fosforu w wyniku intensywnego rolnictwa i zanieczyszczenie tworzywami sztucznymi; podkreśla ponadto, że podejście „Jedno zdrowie” musi znajdować odzwierciedlenie w głównym nurcie polityki, i uznaje powiązania między zdrowiem ludzi, zwierząt i środowiska;
8. jest zaniepokojony faktem, że wsparcie dla sektora udzielane na podstawie umów o partnerstwie w sprawie zrównoważonych połowów często nie przynosi bezpośrednich korzyści lokalnym rybakom i społecznościom nadbrzeżnym w państwach trzecich; ponawia apel do Komisji o dopilnowanie, by takie umowy były zgodne z celami zrównoważonego rozwoju, zobowiązaniami UE w zakresie ochrony środowiska i celami wspólnej polityki rybołówstwa UE; wzywa UE do zwiększenia przejrzystości, gromadzenia danych (szczególnie dotyczących połowów, rejestracji statków i warunków pracy) oraz wymogów w zakresie sprawozdawczości w zawieranych umowach o partnerstwie w sprawie zrównoważonych połowów, a także do utworzenia scentralizowanej bazy danych społeczno-gospodarczych dla wszystkich statków UE, niezależnie od miejsca prowadzenia działalności;
9. podkreśla potrzebę włączenia do ram zarządzania światowymi oceanami kwestii związanych z zatrudnieniem na morzu i praw człowieka; wzywa Komisję, aby podjęła ukierunkowane działania w celu promowania standardów godnej pracy w światowym rybołówstwie, mając na uwadze związek między nadużyciami w pracy i w dziedzinie praw człowieka a niezrównoważonymi i destrukcyjnymi praktykami połowowymi, w szczególności nielegalnymi, nieraportowanymi i nieuregulowanymi połowami (połowy NNN);
10. wzywa Radę i jej rotacyjne prezydencje do opracowania i wdrożenia długoterminowej strategicznej wizji w zagadnieniach morskich, aby UE stała się światowym liderem w dziedzinie zrównoważonego rozwoju oceanów, a w szczególności w zakresie ochrony oceanów i ich ekosystemów, w celu zaradzenia obecnym kryzysom środowiskowym i klimatycznym;

⁽¹⁸⁾ Zob. sprawozdanie Komisji na temat niebieskiej gospodarki UE za 2022 r., 3 maja 2022 r.

Czwartek, 6 października 2022 r.

11. przypomina o zasadzie spójności polityki na rzecz rozwoju, do której zobowiązały się UE i jej państwa członkowskie i która ma na celu zminimalizowanie sprzeczności i stworzenie synergii między różnymi strategiami politycznymi UE; podkreśla w związku z tym kluczową rolę polityki rozwojowej UE, która powinna pomóc krajom partnerskim w osiągnięciu wyżej wymienionych wspólnych celów dotyczących oceanów i ludzkości;

12. podkreśla znaczenie ochrony populacji wielorybów, zarówno z perspektywy różnorodności biologicznej, jak i klimatu; zdecydowanie popiera dalsze obowiązywanie światowego moratorium na połowy wielorybów w celach zarobkowych oraz zakaz międzynarodowego handlu komercyjnego produktami z wielorybów; wzywa Japonię, Norwegię i Islandię, aby zaprzestały połowów wielorybów; wzywa UE do zajęcia się niebezpieczeństwami zagrażającymi życiu wielorybów i innych waleni, w tym uderzeniami statków, zaplątaniem się w sieci rybackie, unoszącymi się w wodzie odpadami plastikowymi i zanieczyszczeniem hałasem;

Zapewnienie ochrony w obliczu kryzysu klimatycznego i środowiskowego

13. przypomina swoje stanowisko wyrażone w strategii na rzecz bioróżnorodności, zgodnie z którym zdecydowanie popiera cele UE dotyczące ochrony co najmniej 30 % obszarów morskich UE oraz ścisłej ochrony co najmniej 10 % obszarów morskich UE; oczekuje, że nowe unijne prawo o odbudowie zasobów przyrodniczych zapewni przywrócenie zdegradowanych ekosystemów morskich, biorąc pod uwagę, że zdrowe ekosystemy morskie mogą chronić i przywracać różnorodność biologiczną oraz łagodzić zmianę klimatu, zapewniając wiele usług ekosystemowych; ponawia swój apel o ustanowienie celu odtworzenia co najmniej 30 % obszarów lądowych i morskich UE, wykraczającego poza zwykłą ochronę;

14. przypomina o swoim pełnym poparciu dla ustanowienia dwóch nowych chronionych obszarów morskich obejmujących ponad 3 mln km² we wschodniej Antarktyce i na Morzu Weddella⁽¹⁹⁾; wzywa Komisję i państwa członkowskie do zdecydowanego zintensyfikowania działań, by zrealizować te plany;

15. popiera wniosek UE o status obserwatora w Radzie Arktycznej; wzywa do zwiększenia ochrony regionu arktycznego, w tym do zakazu poszukiwania ropy naftowej i, tak szybko, jak to możliwe, poszukiwania gazu;

16. przypomina o swoim poparciu dla zakazu wszelkiej szkodliwej dla środowiska przemysłowej działalności wydobywczej, takiej jak górnictwo i wydobycie surowców kopalnych na chronionych obszarach morskich; ponownie wzywa UE, aby uruchomiła i finansowała programy badań naukowych mających na celu mapowanie bogatych w węgiel siedlisk morskich w wodach UE, co posłuży za podstawę do wyznaczenia takich obszarów jako ściśle chronionych obszarów morskich, aby chronić i przywracać morskie pochłaniacze dwutlenku węgla zgodnie z Ramową konwencją ONZ w sprawie zmian klimatu, a także by chronić i odtwarzać ekosystemy, w szczególności ekosystemy znajdujące się na dnie morskim, zgodnie z dyrektywą ramową w sprawie strategii morskiej, chroniąc je przed działalnością człowieka, taką jak operacje połowowe mające kontakt z dnem, która to działalność mogłaby zakłócać i uwalniać węgiel do słuza wody;

17. przypomina, że rybołówstwo i akwakultura na świecie muszą być zrównoważone środowiskowo i zarządzane zgodnie z celami, które polegają na osiąganiu korzyści ekonomicznych, społecznych i w dziedzinie zatrudnienia oraz na wkładzie w dostępność dostaw żywności; podkreśla, że gromadzenie danych naukowych i społeczno-gospodarczych ma zasadnicze znaczenie dla zrównoważonego zarządzania rybołówstwem; ubolewa, że niedawne rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2022/1614 z 15 września 2022 r. przyjęto mimo niewystarczających danych i konsultacji z zainteresowanymi stronami; wzywa Komisję, aby dokonała przeglądu swojej decyzji w świetle opinii Międzynarodowej Rady Badań Morza, która ma zostać opublikowana w listopadzie 2022 r., oraz po udostępnieniu oceny skutków społeczno-gospodarczych;

18. podkreśla kluczową potrzebę lepszego włączenia przybrzeżnych ekosystemów błękitnego dwutlenku węgla (namorzyny, słone bagna pływowe i trawy morskie) do Europejskiego Zielonego Ładu i zachęca Komisję do dalszych prac nad określeniem solidnych, przejrzystych i opartych na podstawach naukowych metod właściwego rozliczania pochłaniania i emisji dwutlenku węgla z tych ekosystemów w sposób, który nie szkodzi innym celom w zakresie różnorodności biologicznej;

19. podkreśla, że regiony najbardziej oddalone i wyspy mają zasadnicze znaczenie dla sprostania wyzwaniom związanym z oceanami, i wzywa UE do zwiększenia ich roli przy znajdowaniu rozwiązań w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu, ochrony morskiej różnorodności biologicznej i przejścia na zrównoważoną niebieską gospodarkę, w tym przez promowanie rozwiązań ekosystemowych; wzywa UE do lepszego włączenia regionów najbardziej oddalonych do strategii na rzecz oceanów, w tym w ramach zintegrowanej polityki morskiej;

⁽¹⁹⁾ Jak wyrażono w rezolucji Parlamentu Europejskiego z 8 lipca 2021 r. w sprawie ustanowienia chronionych obszarów morskich Antarktyki i ochrony różnorodności biologicznej Oceanu Południowego.

Czwartek, 6 października 2022 r.

20. przypomina o znaczeniu i pilnej potrzebie ograniczenia ilości odpadów morskich i unikaniu ich wytwarzania, ponieważ zgodnie z Programem Narodów Zjednoczonych ds. Ochrony Środowiska ⁽²⁰⁾ odpady z tworzyw sztucznych odpowiadają za 80 % wszystkich zanieczyszczeń mórz, a tworzywa sztuczne w oceanach szacuje się na około 75–199 mln ton i, o ile nie zostaną podjęte znaczące działania, ich ilość może wzrosnąć trzykrotnie do 2040 r.; z zadowoleniem przyjmuje trwające negocjacje w sprawie światowego traktatu o zanieczyszczeniach tworzywami sztucznymi i wzywa państwa członkowskie ONZ do osiągnięcia ambitnego i skutecznego porozumienia nie później niż w 2024 r.; podkreśla konieczność zajęcia się kwestią zanieczyszczenia tworzywami sztucznymi przez ograniczenie ilości odpadów u źródła, priorytetowe ograniczenie stosowania i zużycia tworzyw sztucznych oraz zwiększenie obiegu zamkniętego; ponadto wyraża poparcie dla działań związanych z usuwaniem zanieczyszczeń; zwraca uwagę na gospodarkę tworzyw sztucznych i jej gwałtowny wzrost w wyniku produkcji w ostatnich dziesięcioleciach; wzywa do przyjęcia podejścia systemowego, by odpowiednio rozwiązać problem zanieczyszczenia środowiska tworzywami sztucznymi, w tym mikrodrobinami plastiku; wzywa do przyjęcia międzynarodowych środków mających na celu położenie kresu obecności odpadów jądrowych i wojskowych w oceanach oraz do opracowania praktycznych rozwiązań, by ograniczyć ich obecny wpływ na środowisko i zdrowie;

21. z zadowoleniem przyjmuje niedawno przyjęte porozumienie WTO w sprawie dotacji dla rybołówstwa, które wszystkie strony powinny szybko ratyfikować, ale ubolewa, że nie osiągnięto porozumienia w sprawie ograniczenia dotacji zwiększających przełowienie i nadmierną zdolność połowową floty; wzywa Komisję do niezwłocznego osiągnięcia dalszego porozumienia na forum WTO; podkreśla, że rybołówstwo musi być prowadzone w sposób zrównoważony, gwarantując zminimalizowanie negatywnego wpływu działalności połowowej na ekosystem morski i unikając degradacji środowiska, co jest jednym z celów wspólnej polityki rybołówstwa; wzywa Komisję i państwa członkowskie do podjęcia działań przeciwko nadmiernej zdolności połowowej i przełowieniu, w tym do zakazania dotacji, które przyczyniają się do nadmiernej zdolności połowowej i przełowienia;

22. przypomina, że połowy NNN i przełowienie stanowią poważne zagrożenie dla zrównoważonych połowów i odporności ekosystemów morskich; z zadowoleniem przyjmuje zobowiązanie Komisji do stosowania podejścia „zero tolerancji” w odniesieniu do połowów NNN, ale z zaniepokojeniem odnotowuje wniosek zawarty w sprawozdaniu specjalnym Trybunału Obrachunkowego 20/2022, zgodnie z którym skuteczność systemów kontroli stosowanych w celu zwalczania nielegalnych połowów jest ograniczona z powodu nierównego stosowania kontroli i sankcji przez państwa członkowskie; wzywa państwa członkowskie do poprawy wdrażania rozporządzenia UE w sprawie połowów NNN ⁽²¹⁾ oraz do podjęcia działań następczych w związku z zaleceniami Trybunału Obrachunkowego, a także do zapewnienia odstrasżających sankcji za nielegalne połowy;

23. jest zaniepokojony ponadto przypadkami połowów NNN poza wodami UE; wzywa do wprowadzenia silnego ogólnoswiatowego systemu sankcji odstrasżających oraz wielopłaszczyznowego podejścia do walki z połowami NNN; podkreśla potrzebę ograniczenia zjawiska wykorzystywania tanich bander i zmiany bandery oraz zajęcia się problemem przeładunku na morzu; wzywa Komisję do skutecznego promowania przejrzystości w zakresie własności rzeczywistej struktur korporacyjnych oraz w szerszym ujęciu apeluje do UE, by wzmocniła zdolności w dziedzinie zwalczania korupcji przez wspieranie współpracy między agencjami krajowymi, zacieśnianie współpracy międzynarodowej, poprawę nadzoru nad agencjami ds. rybołówstwa w krajach rozwijających się przy wsparciu unijnym oraz przez udzielanie pomocy regionalnym ośrodkom monitorowania, kontroli i nadzoru oraz grupom zadaniowym;

Promowanie zrównoważonej niebieskiej gospodarki

24. uznaje, że dobry stan oceanów ma zasadnicze znaczenie dla długoterminowego zrównoważenia wielu rodzajów działalności, od rybołówstwa po turystykę i badania naukowe, a skończywszy na żegludze; z zadowoleniem przyjmuje potencjał w pełni zrównoważonej niebieskiej gospodarki w zakresie zrównoważonego rozwoju i tworzenia miejsc pracy oraz podkreśla, że bardzo ważne jest, by wspierać te sektory w stawianiu się bardziej zrównoważonymi i w przystosowaniu się do nowych norm Europejskiego Zielonego Ładu;

25. wzywa Komisję i państwa członkowskie do pełnego wdrożenia dyrektywy w sprawie planowania przestrzennego obszarów morskich, z uwzględnieniem wszystkich rodzajów działalności gospodarczej związanej z morzem, w tym rybołówstwa, morskich instalacji energetycznych, szlaków transportu morskiego, systemów rozdziału ruchu, rozwoju portów, turystyki i akwakultury, poprzez zintegrowane i oparte na ekosystemie podejście zapewniające ochronę ekosystemów morskich; przypomina, że konieczne są dalsze wysiłki na rzecz spójnego wdrażania dyrektywy, w której wzywa się państwa członkowskie do stosowania w planowaniu „podejścia ekosystemowego”, z myślą o wprowadzeniu globalnego planowania przestrzennego obszarów morskich;

⁽²⁰⁾ Zob. organ koordynujący ds. mórz Azji Wschodniej Programu Narodów Zjednoczonych ds. Ochrony Środowiska (COBSEA), „Marine Litter and Plastic Pollution” [Śmieci w morzach i zanieczyszczenie plastikiem] oraz synteza Programu Narodów Zjednoczonych ds. Ochrony Środowiska, „From pollution to solution: a global assessment of marine litter and plastic pollution” [Od zanieczyszczenia do rozwiązania: globalna ocena odpadów morskich i zanieczyszczenia tworzywami sztucznymi], 2021 r.

⁽²¹⁾ Dz.U. L 286 z 29.10.2008, s. 1.

Czwartek, 6 października 2022 r.

26. przypomina, że oprócz CO₂ i NO_x dekarbonizacja transportu morskiego powinna obejmować emisje metanu, biorąc pod uwagę, że metan jest ponad 80 razy mocniejszy niż CO₂ w okresie 20 lat, co czyni go drugim najważniejszym gazem cieplarnianym przyczyniającym się w około jednej czwartej do obserwowanego obecnie globalnego ocieplenia;

27. zwraca uwagę, że sadza zarówno zanieczyszcza powietrze, jak i jest nietrwałym czynnikiem wpływającym na zmianę klimatu, który powstaje wraz z cząstkami zawieszonymi podczas spalania i wywołuje znaczący efekt cieplarniany, a także jest drugim co do wielkości powodowanym przez statki czynnikiem przyczyniającym się do ocieplenia klimatu; podkreśla znaczenie ochrony Arktyki, w szczególności przed emisjami ze statków i cząstkami zawieszonymi, oraz przypomina, że we wspólnym komunikacie z 13 października 2021 r. UE zobowiązała się „przewodzić działaniom na rzecz żeglugi o zerowej emisji i zerowym poziomie zanieczyszczeń na Oceanie Arktycznym zgodnie z celami Zielonego Ładu i pakietu »Gotowi na 55«”⁽²²⁾; wzywa UE, by dążyła na arenie międzynarodowej i pracowała na rzecz przyjęcia konkretnych środków, pozwalających osiągnąć bezemisyjną i pozbawioną zanieczyszczeń żeglugę w Arktyce;

28. wyraża zaniepokojenie hałasem podmorskim powodowanym przez transport morski, palowanie i inną działalność morską, a także kolizjami waleni ze statkami, które mają negatywny wpływ na ekosystemy morskie i dobrostan gatunków morskich; wzywa Komisję do określenia i zaproponowania środków mających na celu rozwiązanie tych problemów;

29. podkreśla, że podmorskie wiercenia paliw kopalnych stanowią zagrożenie dla oceanów; podkreśla, że wykorzystanie paliw kopalnych jeszcze bardziej przyczyni się do zmiany klimatu i przyspieszy ją; jest zdania, że UE musi współpracować z partnerami międzynarodowymi, by sprawiedliwie odejść od odwiertów morskich paliw kopalnych;

30. przypomina swoje stanowisko w odniesieniu do rozporządzenia w sprawie monitorowania, raportowania i weryfikacji⁽²³⁾ oraz dyrektywy w sprawie unijnego systemu handlu uprawnieniami do emisji⁽²⁴⁾ w celu ustanowienia funduszu dla oceanów, by poprawić efektywność energetyczną statków i wspierać inwestycje mające na celu przyczynienie się do dekarbonizacji transportu morskiego, takie jak napęd wiatrowy, w tym w żegludze morskiej bliskiego zasięgu i w portach;

31. podkreśla potrzebę szybkiego wdrożenia projektów dotyczących zrównoważonej energii z morskich źródeł odnawialnych, przy jednoczesnym uwzględnieniu ich wpływu na ekosystemy, w tym gatunków wędrownych, oraz skutków środowiskowych, społecznych i gospodarczych; podkreśla, że dla Europy korzystna byłaby budowa silnego wewnętrznego rynku energii z morskich źródeł odnawialnych, aby mogła ona nadal wzmacniać swoją pozycję technologicznego lidera w tej dziedzinie i w ten sposób tworzyć nowe światowe możliwości eksportowe dla przemysłu europejskiego;

32. podkreśla, że UE powinna dawać przykład, przyjmując ambitne wymogi prawne dotyczące dekarbonizacji transportu morskiego i uczynienia go bardziej zrównoważonym, a jednocześnie wspierać i promować środki, które są co najmniej porównywalne pod względem ambicji na forach międzynarodowych, takich jak Międzynarodowa Organizacja Morska, umożliwiając sektorowi transportu morskiego stopniowe ograniczanie emisji gazów cieplarnianych na całym świecie i zgodnie z porozumieniem paryskim; podkreśla, że w przypadku przyjęcia takich środków przez Międzynarodową Organizację Morską Komisja powinna przeanalizować ich poziom ambicji i ogólną integralność środowiskową, w tym ogólny poziom ambicji w odniesieniu do celów porozumienia paryskiego, celu redukcji emisji gazów cieplarnianych w całej gospodarce UE do 2030 r. oraz osiągnięcia neutralności klimatycznej najpóźniej do 2050 r.; uważa, że w razie konieczności Komisja powinna przedstawić Parlamentowi i Radzie kolejne wnioski, które zachowują integralność środowiskową i skuteczność działań UE w dziedzinie klimatu oraz uznają suwerenność UE w zakresie regulowania jej udziału w emisjach z międzynarodowych rejsów żeglugowych zgodnie z zobowiązaniami wynikającymi z porozumienia paryskiego;

33. z zadowoleniem przyjmuje rolę regionalnych organizacji ds. rybołówstwa; wzywa Komisję, aby w ramach negocjacji dotyczących konwencji w sprawie regionalnych organizacji ds. rybołówstwa dopilnowała, aby zatwierdzone środki zarządzania i ochrony były tak samo lub bardziej ambitne niż te ustanowione we wspólnej polityce rybołówstwa, nakładając zharmonizowane przepisy na floty UE niezależnie od obszaru geograficznego, na którym prowadzą one działalność, oraz zapewniając równe warunki działania wszystkim flotom prowadzącym działalność w ramach tych

⁽²²⁾ Wspólny komunikat Komisji i wysokiego przedstawiciela Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa z 13 października 2021 r. zatytułowany „Silniejsze zaangażowanie UE na rzecz pokojowej, zrównoważonej i prosperującej Arktyki”, s. 9 (JOIN(2021) 0027).

⁽²³⁾ Stanowisko z 16 września 2020 r. w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającego rozporządzenie (UE) 2015/757 w celu właściwego uwzględnienia globalnego systemu gromadzenia danych na temat zużycia paliwa olejowego przez statki (Dz.U. C 385 z 22.9.2021, s. 217).

⁽²⁴⁾ Dz.U. L 76 z 19.3.2018, s. 3.

Czwartek, 6 października 2022 r.

konwencji międzynarodowych; wzywa Komisję do zachęcania do tworzenia nowych regionalnych organizacji ds. rybołówstwa oraz do nadawania im ambitnych uprawnień, by poprawić ochronę populacji ryb i zrównoważone zarządzanie zasobami rybnymi, ograniczyć odrzuty oraz poprawić dostępne dane, zgodność i przejrzystość procesu decyzyjnego; zachęca do szerszego stosowania mechanizmów całkowitych dopuszczalnych połowów i kwot, w szczególności w negocjacjach dotyczących konwencji w sprawie regionalnych organizacji ds. rybołówstwa oraz w umowach o partnerstwie w sprawie zrównoważonych połowów, aby zapewnić skuteczną ochronę zasobów rybnych na świecie;

34. podkreśla potrzebę pełnego uwzględnienia potrzeb społecznych związanych z transformacją zrównoważonej niebieskiej gospodarki; wzywa Komisję i państwa członkowskie do wspierania przekwalifikowania i podnoszenia kwalifikacji siły roboczej, a także do przyciągnięcia nowych pracowników posiadających umiejętności niezbędne do zrównoważonych praktyk gospodarczych;

35. wzywa Komisję, by przeprowadziła i wykorzystała istniejące analizy społeczno-ekonomicznych wyzwań stojących przed społecznościami rybackimi w UE w celu określenia odpowiednich środków wsparcia i dywersyfikacji, aby zagwarantować uczciwą i sprawiedliwą transformację;

Podnoszenie świadomości, promowanie badań i wiedzy

36. podkreśla potrzebę wspierania badań i innowacji w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu oceanów i morskich odnawialnych źródeł energii, aby UE stała się liderem ekologicznych statków, statków rybackich i portów; podkreśla, że należy zapewnić finansowanie na rzecz ekosystemów głębinowych i głębinowej różnorodności biologicznej; wzywa do podjęcia zdecydowanych działań, by rozwiązać problem zanieczyszczenia pochodzącego ze statków i nielegalnego zrzutu odpadów; wzywa UE do odegrania wiodącej roli w tworzeniu zielonych korytarzy i połączeń między zielonymi portami na całym świecie, by wzmocnić i zwiększyć skalę transformacji ekologicznej w sektorze morskim; wzywa do podjęcia zdecydowanych działań, by rozwiązać problem zanieczyszczenia pochodzącego ze statków i nielegalnego zrzutu odpadów;

37. uważa, że w nadchodzących latach należy znacząco zwiększyć rozwój i produkcję zrównoważonych paliw żeglugowych oraz że UE i jej państwa członkowskie powinny inwestować w badania obejmujące zrównoważone paliwa żeglugowe i w ich produkcję, ponieważ stanowią one szansę zarówno środowiskową, jak i przemysłową; wzywa Komisję do zbadania możliwości utworzenia unijnego centrum badawczego ds. zrównoważonych paliw i technologii żeglugowych, które pomogłoby koordynować wysiłki zainteresowanych stron zaangażowanych w rozwój zrównoważonych paliw żeglugowych;

38. wyraża poparcie dla dekady nauki o oceanach na rzecz zrównoważonego rozwoju oraz dla „Mission Starfish 2030: Restore our Ocean and Waters” [Misja Rozgwiądza 2030: Odbudujmy nasz ocean i nasze wody] Komisji, której celem jest przyspieszenie gromadzenia wiedzy i danych oraz regeneracja oceanów, a także promowanie cyklicznej wizji regeneracji oceanów, mórz i rzek poprzez konkretne i regionalne projekty pilotażowe;

39. uznaje potrzebę zaangażowania społeczności naukowych w koordynację wysiłków na rzecz zrównoważonej przyszłości oceanów, która usprawni nowe sposoby produkcji i wymiany wiedzy; wzywa zatem UE, by opowiedziała się za utworzeniem międzynarodowego panelu ds. zrównoważonych oceanów na podobieństwo Międzyrządowego Zespołu ds. Zmian Klimatu, by stworzyć podstawy przyszłego ładu administracyjno-regulacyjnego i zarządzania oceanami;

40. popiera wysiłki międzyrządowej koalicji o wysokim poziomie ambicji na rzecz przyrody i ludzi pod przewodnictwem Kostaryki, Francji i Zjednoczonego Królestwa; z zadowoleniem przyjmuje członkostwo Komisji w tej koalicji; przypomina o zobowiązaniu UE do ochrony i zrównoważonego wykorzystywania oceanów i zasobów morskich, jak określono w celu zrównoważonego rozwoju nr 14 Agendy ONZ na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030;

o

o o

41. zobowiązuje swoją przewodniczącą do przekazania niniejszej rezolucji Radzie i Komisji oraz rządów i parlamentom państw członkowskich.